

De kerk op reis

Ter kerke in Afrika

De grens tussen de toerist en de gelovige is flinterdun. De vakantieganger steekt een kaarsje aan, de kerkganger laat zich betoveren door de architectuur van de kathedraal. Met mijn schoonvader, een echte kerkman, liep ik eens een fabelachtig mooi beschilderde kerk in Venetië binnen. Hij keek naar het plafond en wees naar boven, probeerde mijn aandacht op iets te vestigen. Ik begreep niet wat hij aanwees. Hij zegt: 'Moet je zien hoe die leidingen lopen'. De man was elektrotechnisch ingenieur. De toerist is soms ook gelovige, de gelovige soms toerist, de diaken ook ingenieur.

Bij mij hebben werk en kerk altijd door elkaar heen gelopen, niet vreemd voor een theoloog. Maar door mijn werk kwam ik ook veel in het buitenland. Zo deed ik met collega's uit Afrika onderzoek naar *African Independent Churches*, kerken die niet uit de zending van westerse kerken voortkomen, maar door Afrikaanse mensen zelf zijn gesticht. De schattingen over het aantal mensen dat in Afrika-onder-de-Sahara tot deze kerken behoort, lopen uiteen van 60 tot 80 miljoen. Voor enig perspectief: daar kan de Protestantse Kerk dus 50 tot 70 keer in.

We arriveren diep in het platteland van de Zuid-Afrikaanse Oostkaap, vlak aan de grens met KwaZulu-Natal, in het dorpje Phepheni. Een paar huizen en ronde Xhosa-hutten in de felgroene heuvels. We moeten in de auto blijven wachten. Na een tijdje komt een processie van in blauw-witte lange kleden gestoken mannen en vrouwen naar ons toe, de *talking drums* dreunen, de vuvuzela's stoten sonore klanken uit. In dansende

processie worden we aan de hand meegevoerd naar het kerkgebouw, niet meer dan een ronde hut. Aan een hek hangt een net geslacht schaap uit te lekken, dat tijdens de zes uur durende dienst in grote potten op open vuren wordt gestoofd.

Zes uur lang word ik opgenomen in onnavolgbare ritmes en voor mij onbegrijpelijke liederen (we worden wel getolkt). Eindeloos dansen mannen en vrouwen hun rondedansen op de ritmes van de drums die dreunen in mijn lijf. De vuvuzela's bazuinen het heil over de heuvels uit. De priester, *reverend* Dingani houdt een paar gloedvolle preken. Via afstandsonderrwijs, op zijn mobiele telefoon, had hij de nodige bijbelcurssussen gevolgd en hij was er trots op alle Bijbelboeken te kunnen opnoemen.

De dienst verstilt, mensen prevelen hun gebeden. Rev. Dingani legt zijn hand aan zijn oor. Hij luistert of de Geest komt. Plotseling slaat de Geest een vrouw, zij valt neer, wordt opgevangen en zachtjes neergelegd, waarna zij weer langzaam bijkomt. *De Naam! de Naam!* – dacht ik: de heerlijkheid Gods die voorbijgaat (Ex.34:7). De wetenschapper is soms ook een gelovige. Na afloop hoor ik dat de vrouw genezen is.

De vorm van onze erediensten is zo toevallig. De vormen die het geloof bij ons heeft aangenomen zijn zo lokaal.

Marcel Barnard

COLUMN

Bert Jan Lietaert Peerbolte

Vacare deo

In de zomer barsten traditiegetrouw de vakanties los. Scholen ronden hun jaar af, de bouw gaat een aantal weken op slot en individuele werknemers van wat voor instelling dan ook nemen een paar weken verlof. Voor de meeste mensen is zo'n vakantie een periode van vrijheid. Je bent even verlost uit het ritme van je werk, hoeft niet na te denken over de verplichtingen die je normaal gesproken wel hebt en bent in de gelegenheid plaatsen en dingen te bezoeken waar je door het jaar heen niet aan toekomt.

Het woord 'vakantie' gaat terug op een Latijnse uitdrukking uit de monastieke traditie. Het is verwant aan het woord 'vacuum', 'leegte'. Monniken leiden een leven gericht op *vacare Deo*: jezelf leegmaken tegenover God. Het leven in een klooster kent een horizontale dagindeling. Juist die regelmaat brengt rust en leidt tot een geestelijke openstelling voor de ontmoeting met God in de vaste gebeden van de getijden: de vieringen op de ochtend, middag,

namiddag, late avond en nacht. Waar de meeste stervelingen de drukte van het leven van alledag ontvluchten in een periode van vakantie, zoeken kloosterlingen het *vacare Deo* in de strakke regelmaat van hun dagindeling.

Vakantie als verschijnsel heeft overigens oude Bijbelse wortels. Het scheppingsverhaal van Genesis 1 loopt uit op de schepping van de sabbat op de zevende dag als hoogtepunt: 'op de zevende dag rustte God voor het werk dat Hij gedaan had.' De heiliging van die dag zou onbelangrijk onderdeel worden van de Wet van Mozes. In een samenleving die steeds meer gericht is op 24/7 produceren is dit heiligen van de sabbat misschien nog niet zo slecht idee. Leegmaken door rust te nemen zouden we niet alleen moeten uitbesteden aan de zomervakantie maar in het normale leven een plek moeten geven. De band tussen rust en heiliging van het leven is namelijk wezenlijk.

Bijzonder Kerkenwerk

Hooglandse Kerk verwelkomt gerenommeerde koren voor de Evensongs in juli en augustus

Zondag 21 juli 2024 om 17:00 uur: Tiffin Boys' Choir

Het beroemde Tiffin Boys' Choir uit Kingston upon Thames, Londen, zal de Evensong verzorgen onder leiding van James Day. De organist is Matthew O'Malley en de liturg is dr. Hanna Rijken. Dit koor, dat een prominente rol speelt in de Britse koormuziekscene, heeft samengewerkt met alle grote Londense orkesten en treedt regelmatig op met de Royal Opera.

Recente opdrachten van het koor omvatten onder andere uitvoeringen van *La Bohème* (English National Opera), *Music With Changing Parts* (Philip Glass Ensemble), *Lente in Funen* tijdens de BBC Proms, de Britse première van Unsuk Chin's *Alice in Wonderland* en Britten's *Spring Symphony* met het London Symphony Orchestra onder leiding van Sir Simon Rattle. Het koor heeft de soundtrack opgenomen voor *The Hobbit* en verscheen in films zoals *Philomena*, *Last Christmas* en *The Batman*. Daarnaast traden ze op in *Titanic Live!* met James Horner en werkten zij mee aan Madonna's album *Madame X* uit 2019.

Zondag 25 augustus 2024 om 17:00 uur: The Willis Chorale

Op zondag 25 augustus wordt de Evensong verzorgd door The Willis Chorale onder leiding van Huw Williams (Bath

Abbey) en organist Martyn Noble (St James Palace, Londen). Liturg is ds. Margreet Klokke. Deze Evensong zal aandacht besteden aan de werken van Charles Villiers Stanford, wiens 100e sterfdag wordt herdacht. Stanford heeft een grote invloed gehad op de Engelse kerkmuziek, vooral door zijn bijdragen als componist, professor aan het Royal College of Music en als dirigent.

Zijn werk heeft de ontwikkeling en vernieuwing van de muzikale traditie in de late 19e en vroege 20e eeuw vormgegeven. Bekende leerlingen van hem waren Gustav Holst, Herbert Howells en Ralph Vaughan Williams.

Hans Brons

Jongeren dienst op 30 juni

In de afgelopen weken hebben we ons op verschillende manieren verdiept in het thema 'slavernij, toen en nu', ter voorbereiding op de jongerendienst op zondag 30 juni in de Vredeskerk. Tijdens een wandeling van Mapping Slavery ontdekten we dat veel plekken in Leiden een rol speelden in de slavernij-geschiedenis. Daarnaast spraken we met Jacintha Groen, die vanuit haar eigen familiegeschiedenis en professionele ervaring de doorwerking van het slavernijverleden naar het heden toelichtte. Nieuwsgierig geworden naar wat we ontdekten? Zorg dat je er op zondag 30 juni bij bent!

Zomer = plannen maken voor het nieuwe schooljaar

We hebben het activiteitenseizoen afgesloten met een supergezellige

middag en avond vol spellen en lekker eten in de Regenboog. De stuurgroep is alweer druk bezig met het voorbereiden van het kamp op 31 augustus en 1 september, en de activiteiten voor het nieuwe seizoen.

Gaat jouw kind dit jaar naar de middelbare school? Welkom in de app waar we alle activiteiten delen! Heb je vragen of wil je meer info?

Mail ons op jong@pg-leiden.nl of scan de QR-code

EO-Jongerendag

Op zaterdag 1 juni gingen we met 30 jongeren naar de EO-Jongerendag in Ahoy, een evenement vol christelijke muziek en sprekers. Het was indrukwekkend om te zien dat we niet alleen zijn als christelijke jongeren; er waren zo'n

15.000 deelnemers. Voor onze groep uit Leiden was het extra speciaal omdat stuurgroep lid Rieuwerd Buitenwerf, directeur van het Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap, het eerste exemplaar van de nieuwe Jongerenbijbel overhandigde. Deze Bijbel helpt jongeren zelf op onderzoek te gaan in de Bijbel met routes, themapagina's en vragen die aanzetten tot nadenken. Als theoloog en jongerenwerker heb ik met veel plezier aan dit project meegewerkt. Ik zou deze Bijbel zeker aanraden aan jongeren, omdat ik geloof dat het de moeite waard is om op zoek te gaan naar de betekenis en relevantie van deze eeuwenoude woorden.

Meer info: www.bijbelgenootschap.nl. Ga jij volgend jaar ook mee naar de EO-jongerendag?

Tieners PGLeiden 🙌💪
WhatsApp group

College van Kerkrentmeesters en Algemene Kerkenraad

Afgelopen zaterdag kwam ik in de Marekerk een oude bekende uit Zeeland tegen. Hij woont daar inmiddels niet meer, maar was wel speciaal voor de Leidse Orgeldag in de auto gestapt. Hij had drie kwartier gereden om een paar concerten bij te wonen.

We spraken wat over kerkgebouwen en waren het er snel over eens: wat hebben we in Leiden toch prachtige kerken. Hij was een beetje jaloers; ik was een beetje trots.

Heilige ruimte

Ik ben er dan ook van overtuigd dat we heel zuinig moeten zijn op onze kerken. Niet alleen op de monumentale gebouwen, maar ook op de nieuwere.

Op 30 mei was ik namens het CvK bij het congres Heilige Ruimte, dat gehouden werd in de Oude en Nieuwe Kerk in Delft. Daar kwam dit onderwerp mooi aan de orde. Wat hebben kerkgebouwen een gesecculariseerde stad nog te bieden? Wat maakt ze zo speciaal? Is het alleen de ouderdom, de stenen? Of zijn het juist ook de gebeurtenissen, al die generaties die in de kerk gedoopt zijn en hun geloof beleden hebben?

Tijdens het congres hebben we nagedacht over de vraag hoe kerkgebouwen ook in de toekomst een betekenisvolle plek kunnen blijven – een plek waar mensen tot rust komen, waar ze op kunnen laden en waar ze hun zingeving vinden. Het was inspirerend om met een groot aantal kerkbestuurders uit het hele land samen over die vragen na te denken.

Kerk in de stad

Ik heb van het congres zelf drie mooie uitgangspunten meegenomen:

1. Stel je kerk zo veel mogelijk open voor bezichtiging, zodat oud en jong naar binnen kunnen lopen.
2. Sta open voor alternatief gebruik van je gebouw, op de momenten dat er geen diensten zijn. Wie op een doorde-weekse dag de kerk in loopt, zal ook makkelijker op zondag binnenstappen.
3. Behoud je kerkgebouwen voor de stad. Zo zorg je voor de verbinding met de wijk.

Genoeg om over na te denken dus!

Gert Dronkers, secretaris

Stuurgroep Ouderen PgL, .de vaart erin!

Ja, u leest het goed: er is weer een nieuw groepje in de kerk. Nu hebben we daaraan geen gebrek, zult u denken. Is dit niet wat overbodig en onnodig?

Toch geloven wij van niet. In het nieuwe beleidsplan PgL breed staat samenwerken hoog in het vaandel. En dat geldt ook als het om ouderen gaat.

Eind mei kwamen we voor het eerst als Stuurgroep bij elkaar. De vaart zat er meteen goed in. Er zijn al een paar spijkers met koppen geslagen. We merken nu al dat deze groep meerwaarde heeft en een belangrijke plek van verbinding kan worden voor alles wat met onze ouderen te maken heeft. Verbinding tussen de vijf wijkgemeenten van de PgL. Niet om het wiel opnieuw uit te vinden, maar om onze krachten te bundelen en van elkaars sterke kanten gebruik kunnen maken. Zodat we elkaar kunnen ondersteunen daar waar nodig, van elkaar kunnen leren en meer dingen samen kunnen gaan doen. En dit natuurlijk in het belang van onze oudere gemeenteleden.

En we hebben meteen een plannetje gemaakt voor een eerste gezamenlijke activiteit:

Op donderdag 8 augustus gaan we een middag met elkaar heerlijk oud Nederlandse liederen zingen. U leest er meer over in de komende nieuwsbrieven van uw eigen wijkgemeente.

We hebben nog meer ideeën en staan open voor creatieve gedachten die wijkoverstijgend zijn. En tenslotte: Stuurgroep Ouderen betekent niet dat ouderen gestuurd moeten worden, maar dat ouderen van betekenis zijn. Zinvol, toch?

De groep bestaat uit Marijke Ouwerkerk (De Verbinding), Alice Boon (Leiden Zuidwest), Marion Verbiest (De Regenboog), Arjen de Vetten (Marekerk); Louise Pino (Hooglandse Kerk) en

Jorine de Klerk (ouderenpastor)

Diaconie

Hoe M25 de bubbels doorprijkt

Een aantal scholieren uit de vijfde klas van het Stedelijk Gymnasium heeft de 2e Pinksterdag benut om met ons project M25 hun maatschappelijke stage in te richten. Hun verhalen leest u in de vernieuwde nieuwsbrief en op onze website. Wat we merken is dat dit project de bubbel van de jongeren doorprijkt en hun een andere kant van de maatschappij laat zien.

Vaak weten ze vooraf niet wat ze kunnen verwachten en lezen we achteraf in hun verslagen dat ze verbaasd waren over hoe makkelijk het was om contact te maken met de migranten/vluchtelingen kinderen. Hoe leuk en leerzaam het kan zijn om uit je eigen bubbel te stappen en zo'n ervaring op te doen.

Heeft u een connectie met scholen, jeugdwerk of (klein) kinderen in de leeftijd van 12 t/m 17 jaar, misschien is M25 dan wel een leuk idee voor de verplichte maatschappelijke stage? Meer informatie vindt u op de website.

TroostRijk

Dit jaar is er een creatieve samenwerking tussen theatercollectief 'Fields of Wonder', de Leidse kerken en De Bakkerij rondom het thema Troost. FoW is een collectief van theatermakers, beeldend kunstenaars, performers, vormgevers en muzikanten. Omdat het thema Troost naadloos aansluit bij de kerntaak van kerken, 'kerk als veldhospitaal van de wereld', haken we graag aan met verschillende activiteiten en lezingen. In de herfstmaanden leest u hier meer over. Iets wat we graag samen als Leidse kerken willen organiseren is een kas voor Rouwen en Vieren op een prominente plek in Leiden:

Rouwen en Vieren

Afscheid, verlies, en rouw. Het zijn thema's die in ieders leven een keer voorbijkomen. Soms groot en overweldigend, soms

klein en liefdevol. Toch is ruimte voor rouw niet vanzelfsprekend.

Het publieke domein heeft geen vaste plekken voor persoonlijke rouw, ook biedt onze cultuur weinig aanknopingspunten om het zomaar over rouw te hebben.

Dit bleek de aanleiding voor Rikko Voorberg (theoloog en kunstenaar) om in 2021 een eerste Rouwen en Vieren kas op te richten in Amsterdam. Een plek waar men de weken rondom kerst terecht kan om een kaarsje te branden, een lint te beschrijven of woorden te delen in het gastenboek. Een plek van niemand, en voor iedereen. Dit jaar willen we ook een kas in Leiden neerzetten. Hiervoor zoeken wij vrijwilligers.

Heb je interesse mail dan naar bjaarsma@debakkerijleiden.nl

De reis van Jong naar Malawi

In de periode 2008-2015 hebben we in Malawi gewoond. Afgelopen jaar zijn we voor twee weken teruggegaan om Ralph (11) en Quinn (10) te laten zien waar zij de eerste jaren van hun leven hebben doorgebracht, en om Emily (4) kennis te laten maken met het land waar wij het vaak over hebben.

Het was fantastisch om terug te zijn,

vrienden te ontmoeten en te zien hoe de projecten zich verder hebben ontwikkeld.

Natuurlijk bezochten we ook verschillende kerken. Voor de kinderen was de kerk in het dorp het meest indrukwekkend.

De grootste verschillen met Nederland: soms is er een kerkgebouw, soms ook

niet, en dan zoek je gewoon een plekje in de schaduw. De kerk heeft een officiële starttijd, maar geen officiële eindtijd; de dienst is afgelopen als het programma klaar is, wat soms een (paar) uur later is dan verwacht. Iedereen mag iets zeggen en vooral gasten worden aangeemoedigd om iets te zeggen.

Voor de kinderen is er soms zondagsschool en soms niet; dan lopen ze in en uit, doen mee met de volwassenen of spelen een potje voetbal. Er wordt vaak samen gegeten, behalve als de oogsten zo slecht zijn geweest dat er geen eten is. Er wordt veel gezongen en gedanst; in de dorpen zijn er vaak geen zangboekjes en zingen mensen alles uit hun hoofd. Vaak worden ter plekke ook nieuwe liederen gecreëerd door een bijbelgedeelte met een melodie te verbinden.

De diensten zijn altijd vrolijk; zelfs als je met verdriet binnenkomt, kun je bijna niet anders dan op een gegeven moment gaan meedansen en delen in de blijdschap van de gemeenschap. Kortom, een ervaring die ik iedereen zou gunnen!

De reis van Diaconie naar een thuis

Vakantie? Niet voor iedereen

In de maanden juli en augustus reizen veel mensen af naar hun geliefde vakantiebestemming. Dat is niet voor alle inwo-

ners van Leiden zo vanzelfsprekend. De mensen die hulp vragen bij de Bakkerij is zo'n groep. Voor deze mensen probeert de Bakkerij een thuis te zijn en in de zomerperiode doen we dat o.a. door het uitreiken van zomerbonnen (financiële ondersteuning) en organiseren we een zeilweek of uitstapjes voor kinderen die niet op vakantie kunnen. De jonge vrijwilligers van ons project M25 ervaren deze uitstapjes als zeer waardevol (lees hierover in de nieuwsbrief). Mogelijk dat ook voor u deze periode wat meer leegte brengt nu gebruikelijke afspraken tijdelijk wegvallen. U kunt ook deze zomer (en daarna) gebruik maken van het aanbod van Buurtbuik. Zij serveren in de Bakkerij elke zondagmiddag gedurende het jaar een gratis 3-gangen diner (meer informatie op de website).

Daarnaast is het wellicht een mooie gelegenheid om kennis te maken met ons project 'Oma gaat op Stap', waar vrijwilligers zich inzetten om eenzaamheid onder ouderen te verminderen.

Voor al onze projecten en zorg zijn wij afhankelijk van giften. Mocht u wat over hebben of 'samen' een symbolisch ijsje willen eten met iemand die het moeilijk heeft de komende maanden doneer dan uw 'ijsje' (gift) via deze QR code.

De reis van Zuid-West naar Kathedralen

Tijdens onze vakantie/camino hebben we Kathedralen, kerken en kapelletjes bezocht. Dichtbij en verder weg. Zoals de Kathedraal van Chartres.

Met de unieke kleur blauw in de glas in loodramen. En het labyrint. Je loopt "De weg", soms denk je dat je er bijna bent, dan wijkt de weg weer af. Maar door de weg te volgen kom je toch bij het middelpunt, Jezus Christus. En de Kathedraal van Navarette, indrukwek-

kend door de serene sfeer, maar ook door de mensen die rustig binnenkomen en even zitten, bidden en een kaarsjes aansteken. Dat doen wij dus ook.

De Kathedralen van Léon en Burgos zijn heel verschillend, maar allebei ook weer indrukwekkend. En dan natuurlijk de Kathedraal van Santiago de Compostela. En als je daar met mensen vanuit heel de wereld de mis bijwoont en

elkaar, ieder in zijn eigen taal, de Vrede van Christus wenst, beleef je je geloof intens en word je even boven jezelf uitgetild.

Maar het religieuze beleef je niet alleen ver weg of in Kathedralen. Het kan ook in de intimiteit van kleine kapelletjes. We worden onderweg door twee enthousiaste dames binnengeroepen om hun kapelletje te bekijken. En op een hele warme dag worden we door een non gevraagd haar kleine kapelletje binnen te komen. De non maakt ons duidelijk dat het voor God belangrijk is "Jouw Weg" te lopen en krijgen haar oprechte zegen mee. Echt, je loopt daarna even wat lichter.

Maar ook veel dichterbij, zoals de Hartebrugkerk aan de Haarlemmerstraat lopen wij met enige regelmaat binnen. Juist, zo vanuit de drukte, even rust en tot bezinning komen. Of je nu een Kathedraal, kerk of kapel bezoekt, je vindt er rust, ruimte voor bezinning en ontmoeting met God. En je voelt je verbonden met mensen die er voor jou waren, er met jou zijn en na jou zullen komen.

De reis van De Verbinding naar Parijs

Binnenlopen als je op vakantie een mooie kerk ziet, vrijblijvend binnengaan, dat doet iedereen wel eens. Misschien ook even kijken in het voorbede boek, kaarsje aansteken of stil mediteren. Tijd nemen om het licht en de stilte op je in te laten werken. Soms wat informatie meenemen, een parochie- of gemeentebblad, even kijken waar ze hier mee bezig zijn, wat hen hier beweegt.

Daaruit ontstond, met vrienden op vakantie in Zuid-Limburg, de vraag 'zullen we zondag hier naar kerk gaan'. Voor ons rechtgeaarde protestanten was deze mis in alle onderscheid toch een feest der herkenning, met hartelijke oecumenische openheid.

Inspirerend begin van de zondag, we voelden: hier horen wij bij, wij leven uit dezelfde Geest. In vrijheid werden we genodigd om deel te nemen aan de maaltijd van de Heer. Na afloop een vrolijk gesprek met de priester op het kerkplein.

Een paar jaar later dezelfde verrassing in Parijs toen we op zondagmorgen de hoofdmis meemaakten in de "Notre Dame". Een zwarte Afrikaanse hoofdcelebrant deed de mis en de verkondiging. We waren getroffen door zijn woorden en beleefden iets van Gods wereldwijde kerk, met 'zijn' zegen vervolgden we onze weg.

We hadden het gevoel dat we iets meekregen voor onze gemeente in Leiden.

De reis van De Verbinding naar Ossiach

Met vrienden en hun gezin, waren we op vakantie in ons favoriete vakantie-land Oostenrijk, deze keer op een camping aan de Ossiacher See. Het dorpje Ossiach met de voormalige Stift Ossiach abdij uit de elfde eeuw, is 's zomers ook het toneel van het jaarlijkse muziekfestival 'Carintischer Sommer' en tijdens dit festival kan je op en rondom het water genieten van bekende muzikanten en componisten uit de klassieke muziek en operawereld. Wij hebben onszelf een geweldige concertavond gegund in de schitterende Stiftskirche. Een dierbare herinnering....

De reis van De Regenboog naar New York

Onlangs verbleef ik, weer een tijdje in New York. Als ik daar ben zorg ik altijd dat ik op zondag naar de kerk kan gaan. De keuze in de miljoenenstad New York is overweldigend. Deze keer koos ik de beroemde Riverside Church uit. Deze iconische kerk aan de Riverside Drive in de upper West Side is vooral bekend omdat de gemeente er zeer betrokken is bij de medemens.

Als een van de eerste kerkgemeenschappen waren ze voor diversiteit, vrouwelijke predikanten en een toevlucht voor de lhbtqi gemeenschap.

De kerk is eind jaren 20 van de vorige eeuw gebouwd met de steun van de Rockefeller foundation. Naar het model van de kathedraal van Chartres in Frankrijk. Een zeer imposante gotische kerk dus.

Ik was er al eerder geweest met Piet Dirksen, mijn overleden partner. Dus ik zat daar wel met dierbare herinneringen. De kerkgemeenschap is van oorsprong Baptist maar ze noemen zich denominational, dat wil zeggen: iedereen is welkom waar je ook vandaan komt, katholiek of protestant maakt niet uit. De Riverside church heeft ook een uitgebreid sociaal programma met onder andere een restaurant waar je voor een redelijke prijs kunt eten.

Deze zondag werd ik verrast door een jonge organist die het prachtige orgel bespeelde. Het orgel is een van de grootste in de wereld en bijzonder is dat de orgelpijpen verstopt zitten achter de rondingen van het koor. (priesterkoor). De organist was een jonge man: Eddie Zheng, en hij was die zondagmorgen gastorganist. Hij speelde met veel plezier en je kon meteen horen dat hij heel goed was.

Na afloop van de dienst maakte ik nog even een praatje met hem en hij vertelde dat hij bijna afgestudeerd was aan Juilliard music school. Leiden kende hij als orgelstad en hij hoopte nog eens in onze stad te komen om de orgels uit te proberen. Zijn hoofdvak is de romantische orgelmuziek dus of hij bv het orgel in de Pieterskerk zou mogen bespelen is maar de vraag. Deze zomer zou hij in Haarlem zijn voor een orgelfestival met jonge organisten van over de hele wereld.

Het was leuk met hem te praten en het orgel was indrukwekkend.

De reis van De Marekerk voor Epafras

Op zondag 2 juni werd ik namens de generale synode bevestigd als predikant met bijzondere opdracht ten behoeve van Stichting Epafras.

Matthijs Geluk

Een mooie aanleiding om meer te vertellen over het werk dat Epafras doet voor gedetineerde Nederlanders in het buitenland.

Ik begin met een ervaring die ik opdeed in Peru. Een gedetineerde daar vertelde me: 'Hier in de gevangenis moet je altijd hard zijn. Als je hier maar even je zwakte laat zien, maken ze je af. Maar als ik met jou praat, mag ik even zwak zijn.' Die uitspraak raakte me, enerzijds vanwege het harde leven dat hij doormaakte. Anderzijds omdat er de waarde uit sprak van ons werk, namelijk pastorale bijstand bieden aan Nederlanders die in het buitenland vastzitten. Het bezoeken van gevangenen is één van de werken van barmhartigheid. In dit geval aan een groep mensen waar van alles op aan te merken valt, maar die tegelijkertijd ook heel kwetsbaar zijn. De omstandigheden zijn in veel landen erbarmelijk. Te midden daarvan moeten ze leren dealen met datgene waar het leven hen gebracht heeft:

uitzichtloosheid, morele pijn, het gevoel van falen ten opzicht van familie en vrienden. De ruim 90 vrijwillige geestelijk verzorgers van Stichting Epafras zoeken deze mensen op. Ze bieden een luisterend oor en waar nodig praktische hulp. Als predikant met bijzondere opdracht mag ik leiding geven aan deze prachtige groep vrijwilligers. Samen laten we zien dat we mensen, ondanks hun delict, niet afschrijven, maar als mens blijven zien!

Wil je meer weten over Epafras? Kijk eens op www.epafras.nl. of kom koffiedrinken in ons kantoor aan de Morssingel!

De LBG op reis in Normandië

De kerk Notre-Dame de Granges is een Rooms-Katholieke kerk in Granges, in het Franse departement Calvados. Onder de kerk is een beroemde bron, gewijd aan Sint-Rochus. Wij waren hier vanwege de 80e verjaardag van de landing in Normandië, die op 6 juni 2024 gevierd werd.

Op Omaha Beach, in de gemeente Saint-Laurent-sur-Mer (Calvados) vond de officiële viering plaats. Staatshoofden en vertegenwoordigers van landen die deelnamen aan de Tweede Wereldoorlog waren aanwezig om vrede en verzoening te vieren. Na al deze festiviteiten hebben we een week verbleven in een prachtig huisje vlak bij de bron, met een fantastisch uitzicht.

Kerkdiensten

	De Pelgrim	Vredeskerk	Marekerk
Zondag 30 juni Deurcollecte: onderhoud kerkelijke gebouwen	10.00 ds. M. Buitenwerf, Heilig Avondmaal	10.00 ds. G.J. Venema en Ilse Visser (jeugdwerker), jongerendienst PgL	10.00 ds. T. Jacobs, doopprojectdienst 17.00 ds. L. Kansen, Utrecht
Zondag 7 juli Deurcollecte: eredienst en pastoraat	10.00 ds. P. Warmenhoven	10.00 P.A. Baan	10.00 ds. M. Boersema 17.00 ds. T. Jacobs
Zondag 14 juli Deurcollecte: onderhoud kerkelijke gebouwen	10.00 ds. R. Abma	10.00 ds. G.J. Venema	10.00 ds. T. Jacobs 17.00 ds. J.B. Alblas, Katwijk aan Zee
Zondag 21 juli Deurcollecte: eredienst en pastoraat	10.00 ds. B. Boter	10.00 ds. B. Heubeck	10.00 prof. dr. M.J. Paul, Oegstgeest 17.00 ds. J. Quist, Scheveningen
Zondag 28 juli Deurcollecte: onderhoud kerkelijke gebouwen	10.00 ds. G. Fröberg	10.00 ds. G.J. Venema	10.00 ds. N. de Boo, Zeist 17.00 ds. J. Menkveld, Giesenburg
Zondag 4 augustus Deurcollecte: eredienst en pastoraat	10.00 ds. P. Kuiper	10.00 ds. T.S. Smit	10.00 ds. R.H.M. de Jonge 17.00 ds. J.H. Gijsbertsen, Voorthuizen
Zondag 11 augustus Deurcollecte: onderhoud kerkelijke gebouwen	10.00 ds. M. Buitenwerf	10.00 ds. H. Schouten 10.00 ds. R.H.M. de Jonge	10.00 ds. R.F. Mauritz, Lelystad 17.00 ds. G. Vreugdenhil, Gouda
Zondag 18 augustus Deurcollecte: eredienst en pastoraat	10.00 ds. J. Wijngaard, Heilig Avondmaal		10.00 J.P. Kartstens 17.00 ds. C. Blenk, Den Haag
Zondag 25 augustus Deurcollecte: onderhoud kerkelijke gebouwen	10.00 ds. M. Buitenwerf	10.00 ds. M.R. Klokke	10.00 ds. T. Jacobs 17.00 ds. G.J. Mantel, Huizen
Zondag 1 september Deurcollecte: eredienst en pastoraat	10.00 H. Karstens	10.00 pastor M. Draaijers	10.00 ds. T. Jacobs, Heilig avondmaal 17.00 prof. dr. M.J. Paul, Oegstgeest
Zondag 8 september Deurcollecte: collecte voor de wijkkas	10.00 ds. M. Buitenwerf, startzondag	10.00 ds. G.J. Venema	10.00 ds. T. Jacobs, doopdienst 17.00 ds. W.J. de Hek, Utrecht
Zondag 15 september Deurcollecte: Bureau van Betekenis	10.00 pastor M. Schreuders	10.00 ds. R. van Waarde	10.00 ds. T. Jacobs, jeugddienst 17.00 ds. W.H. Hendriks, Ter Aar

Hooglandse Kerk	De Regenboog
10.00 ds. N. de Jong-Dorland 12.00 Ekklesia, ds. C. van den Berg-Seiffert	10.00 pastor W. Hoogendoorn
10.00 ds. M.R. Klokke, m.m.v. de Leidse Cantorij 12.00 Ekklesia, ds. R. Wattel	10.00 ds. M. Buitenwerf, viering van de Maaltijd des Heren
10.00 ds. M.R. Klokke, Avondmaal 12.00 Ekklesia, ds. J. van Malde	10.00 leden van de geloofsgemeenschap
10.00 ds. K. Holwerda 12.00 Ekklesia, E. Kuyt 17.00 ds. H. Rijken, Evensong m.m.v. Tiffin Boy's Choir, Kingston UK	10.00 pastor W. Hoogendoorn
10.00 ds. M.R. Klokke 12.00 Ekklesia, R. Boersma	10.00 pastor C. Hofschreuder
10.00 ds. J. van Rijn 12.00 Ekklesia, D. van Keulen	10.00 ds. B.J.W. Schelhaas
10.00 ds. M.R. Klokke 12.00 Ekklesia, M. Draaijers	10.00 pastor W. Hoogendoorn
10.00 ds. M.R. Klokke 12.00 Ekklesia, ds. O. Boersma	10.00 ds. M. Buitenwerf, viering van de Maaltijd des Heren
10.00 ds. R. Visser 12.00 Ekklesia, ds. H. Schouten 17.00 M.R. Klokke, Evensong, m.m.v. The Willis Choral	10.00 pastor M. Claassens
10.00 ds. D. Verboom 12.00 Ekklesia, B.J. Lietaert Peerbolte	10.00 ds. M. Buitenwerf
10.00 ds. M.R. Klokke, m.m.v. de Leidse Cantorij, opening seizoen 12.00 Ekklesia, ds. R. Philipp 17.00 M.R. Klokke, Evensong, m.m.v. Chorale Haganum	10.00 Lutheranen
10.00 ds. M.R. Klokke, Avondmaal 12.00 Ekklesia, ds. R. van Waarde	10.00 ds. M. Buitenwerf en pastor W. Hoogendoorn, m.m.v. het Regenboogkoor, viering van de Maaltijd des Heren, Regenboogzondag

Overige vieringen

Waalse Kerk Leiden

Breestraat 62-64
2311 CS Leiden
Zondag 10.30 u.
30-06 H. Mooiman
07-07 ds. R.N. Bennahmias
14-04 ds. K. Blei
21-07 geen dienst
28-07 ds. R.N. Bennahmias
04-08 geen dienst
11-08 ds. L. van Hilten-Matthijsen
18-08 geen dienst
25-08 H. Mooiman
01-09 ds. R.N. Bennahmias
08-09 ds. R.N. Bennahmias
15-09 ds. K. Blei

Scheppingskerk Leiderdorp

Van Poelgeestlaan 2
2352 TD Leiderdorp
Dienst voor doven.
Zondag 10.00 u.
30-06 W. Otte
28-07 N. Langstraat + tolk
11-08 nnb
25-08 W. Otte
08-09 ds. Hibma

Lakenhof Leiden

Arthur van Schendelstraat 2
2321 WH Leiden
Zondag 10.30 u.
14-07; 28-07; 11-08; 25-08; 08-09: ds. J.C.R. Wijngaard

Zuydtwijk Leiden

Aaltje Noordewierlaan 50
2324 KS Leiden
Zaterdag 10.30 u.
06-07; 03-08; 07-09

Schouwenhove Leiden

Schouwenhove 27
2332 DP Leiden
Woensdag 15.00 u.

Er zijn geen diensten en/of Bijbelkringen in deze periode

Leiden Zuidwest – De Pelgrim

Startzondag 8 september 2024

Het lijkt misschien nog wat ver weg, maar op zondag 8 september starten we met ons nieuwe seizoen in de Pelgrim. We sluiten aan bij het jaarthema van de PKN: 'Als nieuw'. Op de startzondag lezen we het verhaal dat Jezus vertelt over de werkers in de wijngaard (Matteüs 20:1-16). In dat verhaal beginnen de arbeiders op verschillende momenten van de dag met werken. Maar uiteindelijk krijgen ze toch allemaal hetzelfde dagloon. Jezus zet met deze gelijkenis de menselijke verhoudingen op zijn kop. Het is een mooi en best ingewikkeld verhaal, dat prikkelt om erover na te denken hoe onze wereld in elkaar zit, welke verantwoordelijkheden we hierin hebben, en hoe Gods genade een rol speelt in ons bestaan. Op de startzondag verschijnt ook een programma-boekje met hierin alle gespreksgroepen, activiteiten en bijeenkomsten van het komende seizoen. Ik verheug me erop om samen met u het nieuwe seizoen te beginnen. Voor nu wens ik u een mooie zomer!

ds. Mirjam Buitenwerf

Open Kerk ook in de zomer

Eenmaal in de twee weken is de Pelgrim open van 10.00 uur tot ongeveer 11.30 uur. U kunt dan binnenlopen voor een kopje koffie of thee. Het is fijn om elkaar te ontmoeten in een ongedwongen sfeer. Er is altijd iemand van de groep die iets aandraagt om met elkaar over in gesprek te gaan. Dat gaat van een lach tot een traan. Het is vooral gezellig en mooi om elkaar op deze manier (nog beter) te leren kennen. Hartelijk welkom en neemt gerust iemand mee. Het gaat de hele zomer door. De eerstvolgende data zijn 8 en 22 juli en 5 augustus.

Erna van Hove

Kliederkerk in Leiden Zuidwest

Wat leuk en fijn is het om te melden dat ook wijkgemeente Leiden Zuidwest gestart is met de Kliederkerk. Niet zoals men denkt alleen voor jonge kinderen, maar juist voor elk wat wils. Of je nou vijf jaar bent of vijf en tachtig, dat maakt niet uit. Het was best wel spannend om te starten met de Kliederkerk. Tijdens de kerkdiensten zien we veel ouderen, maar helaas geen of weinig jeugd. Wat gaan we hier aan doen, vroegen we ons af. Samen met onze wijkpredikant,

ds. Mirjam Buitenwerf en jongerenwerker Ilse Visser zijn we met een paar mensen om de tafel gaan zitten om te bespreken: hoe gaan we de Kliederkerk opzetten. Niet om de mensen direct het kerkgebouw in te praten, maar wel om ons geloof te kunnen delen op een andere wijze.

Half maart was de eerste Kliederkerk een feit. Er waren flyers uitgedeeld op de basisschool 'De Wereldwijzer' in de Stevenshof en ook mochten we ons bekendmaken in de digitale nieuwsbrief van de school. In het winkelcentrum werden posters opgehangen. Men moest zich van te voren opgeven, zodat we ongeveer wisten hoeveel materiaal er nodig zou zijn. Niet te geloven, maar de eerste keer waren er veertien kinderen en daarbij kwamen dan nog ouders en andere belangstellenden. Met z'n allen luisteren en kijken naar het verhaal van Palmpasen en daarna aan de slag om een Palmpasestok te maken. U begrijpt hoe blij we waren met deze opkomst. Vlak voor het uitkomen van het kerkblad hebben we weer een Kliederkerk gehouden in De Verdieping. Hoe die is verlopen weet ik nu, als ik dit schrijf, nog niet. Maar dat het leuk wordt weet ik zeker. Na de zomer zullen we zeker weer een Kliederkerk organiseren.

De commissie van de Kliederkerk

De Verbinding – Vredeskerk

Jeugdienst vóór Keti Koti

Op zondag 30 juni is er in de Vredeskerk een bijzondere dienst waaraan tieners van de PgL meewerken. Het landelijk Herdenkingsjaar Slavernijverleden eindigt op deze dag, voorafgaand aan de jaarlijkse viering van Keti Koti, de Dag der Vrijheden. Een goede aanleiding om samen bezig te zijn met de betekenis van '150 jaar afschaffing slavernij'. We kijken daarbij niet alleen naar het verleden, maar ook naar onze eigen tijd. Hoe gaan we nu om met verschillen die tussen mensen bestaan? Waarom krijgt niet iedereen een 'eerlijk' loon voor zijn of haar werk? Helpen verhalen uit de Bijbel je bij dit soort vragen?

Afbeelding: mariatiqwah.nl/ketikoti/

Sinds enkele weken zijn de PgL-tieners al bezig met het onderwerp, in hun eigen kerk en samen met elkaar. Zo is er een wandeling gemaakt door de Leidse binnenstad om stil te staan bij plekken met een verhaal over het slavernijverleden. Heel indrukwekkend!

In de dienst, onder leiding van René Venema (predikant De Verbinding) en Ilse Visser (jeugdwerker PgL), gaan we met elkaar in gesprek en zoeken inspiratie in verhalen en muziek.

Het geestelijk klimaat

Mei 2024 was de natste meimaand die ooit in Nederland is gemeten. Weer een record! En misschien opnieuw aanleiding tot verdere verharding in het gesprek over het klimaat. Je hebt tegenwoordig klimaatactivisten en klimaatontkenners. Het gesprek over ons klimaat raakt gevangen tussen deze uitersten, je bent voor of tegen... Maar hoe kun je voor of tegen het klimaat zijn? Je kunt een hekel hebben aan regen, of een aanbidder zijn van de zon, maar voor of tegen het weer - dat gaat moeilijk.

Het helpt om eens terug te gaan naar de grondbetekenis van het woord: wat is 'klimaat' eigenlijk? Het is van oorsprong een Grieks woord. Je komt het ook tegen in het Nieuwe Testament. Daar betekent het 'streek', in de zin van regio, gebied. Zo heeft Paulus het bijvoorbeeld over 'de streken van Syrië en Cilicië' (Galaten 1:21). In ouder Grieks betekent het van oorsprong 'helling' of 'heuvel' en vandaaruit ook: 'neiging', 'richting'.

Enerzijds is het klimaat dus een vast gegeven, zoals een regio in ons land: die is er. Anderzijds kent het klimaat ook een richting, die overal anders is, zoals een heuvel richtingen kent en perspectieven biedt, die nooit gelijk zijn. En die perspectieven hangen niet alleen van de betreffende helling af, maar ook

van de hoek van de kijker, vanwaar je komt en welke blikrichting je hebt. Als Groene Kerk kunnen we de aandacht blijven vestigen op deze samenhang tussen feiten en perspectieven. Dat houdt lucht in het gesprek over het klimaat.

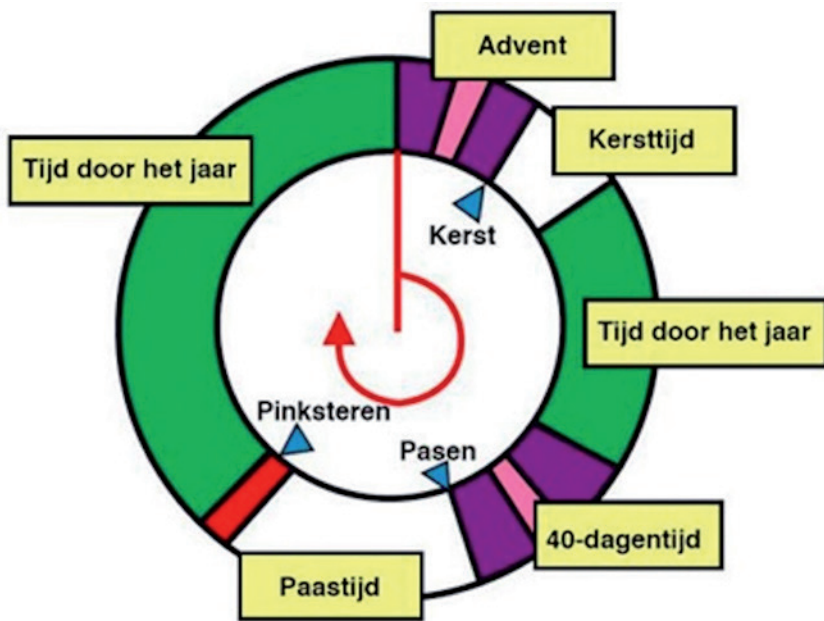
ds. René Venema

Afbeelding: Daniel Richardson (christiancentury.org)

Marekerkgemeente – Marekerk

De zomerperiode

Binnen het kerkelijk jaar noemen we de periode tussen Pinksteren en de eerste zondag van Advent nogal eens de

'feestloze' periode. Tegenwoordig is deze periode vooral de tijd van vakantie. En onze vakanties – hoe fijn ze ook

zijn – geven binnen het kerkelijk leven een bepaalde mate van onrust. Dat ervaren vooral de mensen die niet (meer) op vakantie gaan.

Een aantal maanden geleden las ik het boek 'De radicale uitbanning van haast' van John Mark Comer, een jonge, Amerikaanse predikant die tegen zijn eigen grenzen is aangelopen: gestrest, gejaagd en afgestompt. Hij heeft kritisch naar zijn eigen manier van leven gekeken. Zijn boek is een indringend pleidooi tegen haast en voor een langzamere, eenvoudiger manier van leven. Zijn mentor zei hem: "Ban meedogenloos de haast uit je leven. Haast is de grote vijand van het geestelijk leven".

De kernboodschap van dit boek heeft mij aan het denken gezet. Ik hoop dat we niet alleen tijdens onze vakantie zullen onthaasten, maar het hele jaar door een manier van leven eigen maken die rust uitstraalt.

Prekenserie

Onlangs ben ik begonnen aan een nieuwe preken serie. De keuze is gevallen op de vrucht van de Heilige Geest uit Galaten 5:22-23a. Het lijkt me mooi om ieder aspect van deze vrucht nader te doordenken. Op 9 juni hebben we stil gestaan bij het woord 'vrucht'. Daarna volgen nog negen diensten waarin we de afzonderlijke 'deelvruchten' verder doordenken. Het mooie van liefde, blijdschap, vrede, geduld, vriendelijkheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid en zelfbeheersing is dat ze op zoveel andere plaatsen in de bijbel voorkomen. Galaten 5 vormt het uitgangspunt, maar ik hoop steeds te preken over een oud- of nieuwtestamentische passage waarin deze deugd naar voren komt.

De vrucht van de Geest heeft alles te maken met karaktervorming. Ik denk dat dit goed aansluit bij wat ik hoor in de gemeente. Hoe ben ik christen in mijn dagelijks leven met al z'n hectiek? En zo ben ik weer terug bij het begin van mijn bijdrage: van onthaasting naar de vrucht van Geest. Ik wens u een goede zomerperiode toe waarin de Geest recreatief (herschepend) in ons aan de slag kan gaan.

ds. Ton Jacobs

But the fruit of the Spirit is

Leidse Binnenstadsgemeente – Hooglandse Kerk

Zomerserie kerkdiensten: 'Zij sprak!', licht op Bijbelverhalen met vrouwen in de hoofdrol.

Er is in heel Leiden maar één standbeeld ter ere van een vrouw: Dat van Joke Smit op het Alexandrine Tinneplein. Het is daar in 1993 geplaatst. Dat is de aanleiding, waarom Beelden in Leiden dit jaar zes kunstenaars heeft gevraagd, om daar iets aan te doen - al is het maar voor een paar maanden.

Deze kunstenaars hebben nu negen beelden voor vrouwen gemaakt, van gravin tot ontdekkingsreiziger, van wetenschapper tot politicus, van activist tot kunstenaar. Deze staan van half mei tot begin augustus op de Hooglandse Kerkgracht in Leiden. De expositie heeft als titel: 'She said'.

In aansluiting hierbij, wordt er in de Hooglandse Kerk in de zomer een serie diensten gehouden met als thema: 'Zij

sprak'. In de serie zal het licht vallen op enkele Bijbelverhalen waarin vrouwen aan het woord komen: Abigaël, Deborah, Rizpa, Esther en de Syro-Fenicische vrouw. Voor de belangstellenden: Het is leuk om daarnaast eens te luisteren naar de podcast 'De eeuw van de vrouw', van Suzanna Jansen.

Open Podium

In de zomermaanden zijn de Hooglandse Kamer en – Kerk elke woensdag, vrijdag en zaterdag geopend tussen 12.00 en 16.00 uur. Voorbijgangers uit Leiden en vakantiegangers van overal

kunnen daardoor genieten van de kerk, en er een kaarsje opsteken.

Sinds kort is er een nieuw initiatief aan verbonden: Het Open Podium. (Jonge) musici uit Kerk en Stad krijgen gedurende bovengenoemde openingstijden de gelegenheid om op te treden. Zij tonen hun muzikale talenten en doen podiumervaring op. Tegelijk worden de bezoekers van de Kerk verrast door de muziek die zomaar opklinkt in de Kathedraal van het Licht. Debby de Lima (sopraan) en Frank Ressler (orgel) verzorgen een optreden op zaterdag 20 juli 2024.

Leids gebedenboek – vervolg op 'Een brug van fluweel'

Eind augustus komt er een nieuw gebedenboek uit met als titel: 'De spiritualiteit van de seizoenen – meditatieve teksten en gebeden voor de seizoenen van het leven'.

Het is een bundel gebeden, die geschreven zijn voor de diensten in de Hooglandse Kerk. Hij opent met twee echte 'Leidse gebeden', één voor 400 jaar Mayflower en één voor 3 oktober. Daarna volgen er steeds tien gebeden die passen bij de herfst, de winter, de lente en de zomer. Het boek is te bestellen bij de boekhandel en bij bol.com!

Opening nieuwe seizoen

In het weekend van 7 en 8 september wordt het nieuwe seizoen geopend in de Hooglandse Kerk.

Het plan is om op 7 september een gemeentemaaltijd te houden in de kerk. In de feestelijke dienst van 8 september werkt de Leidse Cantorij mee, en is er afscheid en bevestiging

van ambtsdragers. Na de dienst zal de activiteitengids voor het nieuwe seizoen worden uitgedeeld!

Gemeenteberichten

Op zaterdag 25 mei werd in de Dorpskerk te Nootdorp het huwelijk ingezegend van Willemijn van Kempen en Kelvin Knappe, en op diezelfde dag dat van Sietse van Mierlo en Verena Mauss in de Oud Katholieke Kerk te Gouda. Op zaterdag 8 juni werd het huwelijk van Christiaan van Dijk en Paul Wolff Mitchell ingezegend in de Hooglandse Kerk.

De heilige Doop is op 2 juni bediend aan Eli Louise Limburg, dochter van Rolf Limburg en Charlotte Lugthart en aan Walt Johannes, zoon van Tim van Lit en Esmée van Tienhoven.

Merenwijk – De Regenboog

Afgelopen zondag 9 juni was de laatste “Kliederkerk” in de Regenboog. Het onderwerp was het verhaal van de wonderbare spijziging dus het verhaal van de vijf broden en twee vissen. Het was weer een gezellige creatieve viering met kinderen en hun (groot)ouders. Er waren spelletjes: visjes vangen in een waterbad en een leuk spel, boter, kaas en eieren. Een interessant proefje kon worden gedaan met gist in brood. Ds. Mirjam Buitenwerf leidde de middag, ondersteund door een aantal vrijwilligers waaronder ook jongeren. De volgende Kliederkerk zal in het nieuwe seizoen in september zijn.

Vorig jaar heeft een Koerdische familie uit Syrië een tijd in de Regenboog gewoond. Het betrof een familie met drie kinderen. Zij wonen nu in Dronten en stuurden een brief aan de mensen van De Regenboog om te vertellen hoe het hen sindsdien vergaan is. De brief is gepubliceerd in het Bulletin (jaargang 51 nr. 3) en er kan op gereageerd worden via de redactie van het Bulletin. Fijn om te lezen dat het goed met de familie gaat.

Kerk met Stip.

Kerk met Stip is een initiatief van justitie-pastores en predikanten die actief zijn in gevangnissen. Mensen die vrij komen zoeken soms een nieuwe kerkelijke gemeenschap om zich bij aan te sluiten. Als een gemeenschap zich Kerk met Stip noemt, geeft dat aan dat ook ex-gevangenen welkom zijn. De AKM heeft besloten dat De Regenboog ook een Kerk met Stip wil worden, omdat wij openstaan voor allen die aan de diensten willen deelnemen. Naast de deur van de kerk komt dan een bord te hangen met een teken dat herkenbaar is voor deze mensen. Pastores en dominees die werken met (ex)gevangenen kunnen hun cliënten dan verwijzen naar onze gemeenschap. Wijkcontacten en de Hulpkoster weten hiervan. Zij zullen alert zijn op nieuwe gezichten en mensen die een zekere schroom zullen hebben om binnen te komen. Mocht iemand meer willen weten dan kan er contact worden opgenomen met Pieter Schrijnen.

De tweede versie van Diner2Kerk wordt gehouden op zaterdag 14 september!

Het is de avond voor de startzondag van De Regenboog. Net als vorig jaar willen we weer een avond organiseren waarbij Regenbogers bij elkaar eten en elkaars gastheer/gastvrouw zijn. Het was in 2023 een groot succes en we hebben genoten van elkaars kookkunsten.

De organisatie is in handen van Heleen Gombert, Truus de Haan en Willy Menken.

Zij rekenen op een grote opkomst.

Nadere berichten volgen.

De Regenboog is aangesloten bij De Groene Kerken. De Stichting Beheer heeft activiteiten ontplooid om de Regenboog te vergroenen. De Groene Kerken geven nu ook een Nieuwsbrief uit. Goed om te lezen als je op de hoogte wilt blijven van wat er verder speelt.

Lutherse dienst zondag 8 september 10.00 uur in De Regenboog

Tot 2017 was de Lutherse Kerk aan de Hooglandse Kerkgracht in gebruik. Elke zondag werd er volgens de Lutherse liturgie gevierd. Toen de kerk sloot, lieten sommigen zich overschrijven naar de Lutherse Gemeente Den Haag. Maar het grootste deel zocht een nieuw kerkelijk thuis in een protestantse gemeente in de buurt van hun woonplaats. Voor hen en voor allen die eens een ander soort liturgie binnen het protestantisme willen uitproberen, wordt er in de Regenboog een dienst met een lutherse liturgie gevierd.

Voor deze dienst starten we een klein projectkoor op. De Lutherse liturgie kent een aantal gezongen gebeden om de beurt tussen predikant/ kantoer en gemeente. Wie wil de gemeente steunen in hun antwoordzang? We komen een uurtje voor de dienst bij elkaar om dit even door te zingen. U kunt zich voor het koor opgeven per mail bij Barbara Heubeck via heubeck@hetnet.nl.

ds. Barbara Heubeck

du PRIE

bouw & ontwikkeling b.v.

Restauratie / Renovatie / Utiliteitsbouw / Woningbouw

www.duprie.nl

al ruim 100 jaar een begrip in Leiden

witgoed
ijzerwaren
installaties
beveiliging
sleutelservice
koopmans verf
gereedschappen
bouwmaterialen
totaal verbouwing
tuingereedschappen

Hartwijk
SINDS 1919

www.hartwijk.nl

Lammermarkt 3 2312CK Leiden 071-5126627

DE EERSTE

STAP GAAT

ZELDEN

ACHTERUIT

DRIEBERGEN
accountants
fris | scherp | helder

T 071 402 16 21
algemeen@driebergenaccountants.nl
www.driebergenaccountants.nl

Begraafplaats Rhijnhof, Laan te Rhijnhof 4, Leiden

Gedenkmuur voor urnen

- * Voor alle gezindten
- * Diverse sfeergebieden om eigen plek uit te zoeken
- * Graf reserveren bij leven
- * Budgetgraven en keldergraven
- * Urnenmuren, urnengraven, urnenkelders
- * Verscheidene strooivelden
- * Openlucht-aula
- * Rouwsteiger voor uitvaart over water
- * Moderne aula's en koffiekamers
- * Wandelpark met natuur- en kunstroutes
- * Theehuis Veldheim dagelijks geopend

De medewerkers van Rhijnhof denken graag mee over wensen voor begraven en asbestemming.
071-532 06 09 (keuzemenu toets 2)
info@rhijnhof.nl - www.rhijnhof.nl

Openingstijden:

Kantoor: maandag t/m vrijdag van 9.00 tot 16.00

Theehuis Veldheim: maandag t/m vrijdag van 9.00 tot 17.00
(Theehuis opent 10.00) Zondag van 11.00 tot 17.00

 bms notarissen

BMS Notarissen

Plantsoen 25
2311 KG Leiden
t. 071 516 29 30
e. info@bmsnotarissen.nl
www.bmsnotarissen.nl

Notarissen

mr. R.H. (Roel) Breedveld
mr. E.J. (Egbert) Moolenaar
mr. M. (Mark) Schwarze

Dit kantoor is aangeknoet bij
NETWERK NOTARIËN.

Deze plaats is beschikbaar
voor uw advertentie.

Voor informatie:

info@kerkelijkbureauleiden.nl

071-5764145

Ekklesia Leiden

Elke week een liturgische schikking op tafel!

In de Ekklesia Leiden staat sinds vier jaar elke week een nieuw symbolisch bloemstuk op de liturgische tafel, gemaakt door Monique van der Gaag, zoals bijvoorbeeld dit bloemenhart. De meerwaarde van zo'n liturgische schikking ligt in de symbolische betekenis van de bloemen, de vorm van het bloemwerk en de kleur. De liturgie is daarbij altijd de leidraad: de liederen en de teksten uit de Bijbel. En het thema van de viering.

Symboliek

Komt het woord 'hart' in de gezangen voor, dan verschijnen er rode rozen in de schikking, want die symboliseren liefde. En klimop staat voor trouw, omdat deze klimplant zich met hechtwortels overal aan vast houdt. Sedum of Hemelsleutel zou groeien op de plaats waar Petrus de sleutels van de Hemelpoort liet vallen. Het helpt de mens om zich te kunnen richten op het goddelijke, vooral in tijden van stress. De groene bogen in het hart richten de aandacht op één punt: ze laten onze ogen focussen.

Vorm en kleur

De hartvormige schaal was een toevalstreffer in een plaatselijke kringloop en sluit perfect aan bij het thema Liefde. Het groene hart van klimopblad maakte Monique zelf. Kleur is een belangrijk aspect bij een liturgische schikking. In de tijd tussen de grote feestdagen is de liturgische kleur groen. Groen is de

kleur van de hoop. Bij deze liturgische kleur zijn bloemen in alle kleuren toegestaan. In de Advent en Veertigdagentijd is de liturgische kleur paars, halverwege roze, dan wit met Kerst en Pasen, rood met Pinksteren en alle kleuren van de regenboog wanneer de Regenboogviering er is.

Floriografie

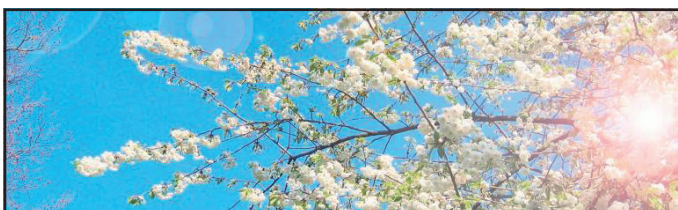
Achter de liturgische schikking ligt een printje met de symboliek van de bloemen. De floriografie of beschrijving van de bloemen geeft inspiratie en soms zelfs troost. Ook op de website van de Ekklesia zijn de toelichtingen te vinden onder 'wat wij doen' zie 'vieringen en meditaties' zie 'liturgische schikkingen' of zie de link: <https://www.ekklesia-leiden.nl/liturgische-schikkingen-1e-halfjaar-24/>. Monique noemt het maken van de schikking de leukste opdracht van haar week.

den.nl/liturgische-schikkingen-1e-halfjaar-24/ . Monique noemt het maken van de schikking de leukste opdracht van haar week.

Creatief en duurzaam hergebruik

Vazen en schalen verkrijgt ze soms via creatief en duurzaam hergebruik, dat wil zeggen: voor niets! Ze is vaste klant bij een lokale Weggeeftafel en ze wordt blij als kerkgangers bij het opruimen aan haar denken. Zo krijgen spulletjes een tweede leven en het is ook nog goed voor de planeet. Wie 'gratis groen' zoals conifeer voor haar heeft, houdt ze ook in ere.

Monique van der Gaag

Uitvaartverzorging Janson&Bolland

071-5 122 112

www.levendaal.eu

Janson&Bolland
Levendaal 103
Leiden

Afscheidscentrum Oegstgeest
Piet Heinlaan 42a
Oegstgeest

VASTGOED ONDERHOUD

Willem Baart & Zn.

Al meer dan
50 jaar

www.baartbv.nl • Tel.: 071-5234111

Justinus van Nassau krijgt “gezicht”

Wat heel veel Leidenaren niet weten is, dat er in de Hooglandse Kerk een Oranjetelg begraven ligt. De enige bastaardzoon van Willem van Oranje: Justinus van Nassau. Justinus is in 1559 geboren uit een kortstondige relatie die Willem van Oranje had met (waarschijnlijk) Eva Elinx, een dochter van de Burgemeester van Emmerik. Willem was na het overlijden van zijn eerste vrouw Anna van Buren (ook wel Anna van Egmont genoemd) op zoek naar een vrouw. Om zijn strijd tegen de Spanjaarden te bekostigen en om steun van invloedrijke vorsten te verwerven moest die vrouw zowel geld als invloed met zich meebrengen. Dat had Eva helaas niet. Daarom is de relatie waarschijnlijk ook weer snel verbroken en trouwde Willem met Anna van Saksen, een Duitse prinses, die een huwelijkschat van 70.000 thalers (omgerekend 100.000 gulden) en connecties met Duitse vorsten met zich meebracht. Willem van Oranje erkende Justinus als zijn zoon en nam hem op in zijn hofhouding.

Student in Leiden

Als eerste “Oranjezoon” studeerde Justinus van 1576-1579 aan de Leidse universiteit en woonde hij in Leiden bij de rector en hoogleraar Theologie van de Universiteit. Na zijn studie woonde hij weer aan het hof van zijn vader, toen in Antwerpen. In 1585 benoemden de Staten van Zeeland Justinus tot Admiraal ter zee, waarbij hij o.a. streed tegen de Spaanse Armada. Vanaf 1589 – 1598 stond hij zijn halfbroer Prins Maurits terzijde als Admiraal te land. Een korte tijd was hij nog weer Admiraal ter zee tot 1601. Inmiddels was hij getrouwd waarschijnlijk op kasteel IJsselmonde met Anna van Merode, een barones uit een eeuwenoud adellijk geslacht. Na zijn ontslag als Admiraal ter Zee ging hij met zijn vrouw weer in Leiden wonen en wel in de Prinsenhof, een grafelijk complex aan het Rapenburg, hoek Breestraat. Hun verblijf in Leiden was maar van korte duur, want Prins

Maurits benoemde zijn halfbroer in 1601 tot gouverneur van Breda. Daar werden hun drie kinderen geboren. Echter, in 1625 moest hij met zijn gezin uit Breda vluchten omdat de Spanjaarden Breda veroverd hadden.

Opnieuw in Leiden

Opnieuw vestigde Justinus zich met zijn vrouw en hun drie kinderen in Leiden. Nu in een pand aan de Hooigracht omdat de Prinsenhof bezet was door de uit Praag gevluchte koning Frederik V van de Palts met zijn grote gezin. Tot aan zijn dood in 1631 blijft Justinus in Leiden wonen. Vlak voor zijn dood koopt hij voor 450 gulden een grafkelder in de Hooglandse Kerk waar hij begraven is. Als in 1634 Anna van Merode sterft wordt ook zij bijgezet in de grafkelder op het hoogkoor. Tot dusver hadden wij geen beeld van Justinus, behalve dan de beeltenis van hem en zijn vrouw op de indrukwekkende grafzerk. In het najaar van 2023 bleek uit een krantenbericht dat op een kunstbeurs in Amsterdam een portret van Justinus was opgedoken. Door bemiddeling van de kunsthandelaar verkregen wij een kopie van dat schilderij. Op 16 mei jl. is die replica van het schilderij onthuld door de wethouder cultuur van de gemeente Leiden, mevrouw Yvonne van Delft. In haar toespraak bij de onthulling memoreerde wethouder Van Delft dat Justinus een van de eerste studenten van de stad Leiden was. Zij wees erop dat Justinus niet alleen een militair leider was, maar ook een beschermheer van kunstenaars en wetenschappers. Zijn interesse in architectuur en wiskunde getuigt van een brede geest en een verlangen naar vooruitgang. En deze Oranjezoon ligt dus al eeuwen in onze Hooglandse Kerk begraven en krijgt door middel van het onthulde schilderij aan de pilaar naast de ingang naar de grafkelder ook eindelijk een gezicht.

Een leuk idee voor een 's zomers bezoek!

Hans Karstens

De onthulling door wethouder Yvonne van Delft

MAREKERK

Kunst in de Marekerk

HERSCHEPPING

Ontwerpster

Nienke Hoogvliet

gebruikt afgedankte
badstoffen voor
muurdecoraties
en zitelementen

Deze expositie is een
initiatief van het

Circulair Warenhuis

Door anders te kijken
ontstaan verrassend
nieuwe voorwerpen

Gratis te bezichtigen
in de Marekerk

8 juni - 31 augustus

zaterdagmiddag
14.00 – 16.00 uur

zondag na de kerkdienst
ca. 11.15 – 12.15 uur

Opening expositie
zaterdag 8 juni
om 15.00 uur

Hervormde Marekerkgemeente.
christen zijn in traditie en openheid.

Lange Mare 48 | Leiden | www.marekerk.nl

Protestantse Kerk

Colofon

Leids Kerkblad

Is een uitgave van de
Protestantse gemeente te Leiden
Van Vollenhovenkade 22, 2313 GG Leiden
T: 071-5764145
E: redactie@protestantsegemeenteleiden.nl

De PgL en de Diaconie PgL zijn
aangemerkt als Algemeen Nut
Beogende Instellingen.
Uitgebreide informatie
op de website:

www.protestantsegemeenteleiden.nl/anbi

Redactie

Irene Koster, eindredacteur
Harmy Jansen, contactpersoon, coördinatie red.
Gerard Daalhuizen, hoofdredacteur
Ronald Hartsuiker, algemeen

Het volgende nummer

verschijnt op 12 september De kopij moet uiterlijk
op **dinsdag 27 augustus** om 12.00 uur zijn
ingeleverd.

Collectebonnen

www.protestantsegemeenteleiden.nl/webwinkel
E: info@kerkelijkbureauleiden.nl

Advertentieredactie

info@kerkelijkbureauleiden.nl

Vormgeving

Chris Driessen Desktopping - cdtp@ziggo.nl

Druk

De Bink - Leiden

Wijkgemeente Zuid West - De Pelgrim

Predikant: ds. Mirjam Buitenwerf, 06-40425789
E: buitenwerf.pglzw@gmail.com
Pastor: Jorine de Klerk, 06-38709440
E: pastorjorinedeklerk@pg-leiden.nl
Scriba: Trieneke van Berkum
E: scriba-pgleidenzuidwest@hotmail.com
Info: <https://leidenzuidwest.protestantsekerk.net>
Kerkelijk centrum: De Verdieping
Stevensbloem 269, 2331 JD

De Verbinding - Vredeskerk

Predikant: ds. René Venema, 06-81456079
E: ds@renevenema.nl
Pastor: Jorine de Klerk, 06-38709440
E: pastorjorinedeklerk@pg-leiden.nl
Scriba: Lodewijk de Jonge
E: scriba@deverbindingleiden.nl
Info: www.deverbindingleiden.nl
Wijkcentrum De Wijkplaats:
Topaaslaan 23, 2332 JC, 071-7851276

Marekerkgemeente - Marekerk

Predikant: ds. Ton Jacobs, 071-8870207
E: jacobs@marekerk.nl
Scriba: E: marekerk@gmail.com
Info: www.marekerk.nl

Leidse Binnenstadsgemeente - Hooglandse Kerk

Predikant: ds. Margreet Klokke, 06-48228505
E: klokke@leidsebinnenstadsgemeente.nl
Scriba: Rutger van Soeren, E: scribalbg@gmail.com
Info: www.leidsebinnenstadsgemeente.nl

Merenwijk - De Regenboog

Predikant: ds. Mirjam Buitenwerf, 06-40425789
E: ds.regenboog@gmail.com
Scriba: Anja Rijken
E: scriba-wkr@kcregenboog.nl
Info: www.deregenboogmerenwijk.nl

Diaconie - De Bakkerij

Coördinator: ds. Judith van den Berg-Meelis
E: info@debakkerijleiden.nl
Info: www.debakkerijleiden.nl

Ekklesia Leiden

Pastor: ds. Owe Boersma, 06-30559980
E: o.boersma@ekkleisleiden.nl
Secretariaat: Rapenburg 100, 2311 GA Leiden
E: info@ekkleisleiden.nl
Info: www.ekkleisleiden.nl

Jong-PgL

Jeugdwerker: Ilse Visser, 06-57482040
E: jong@pg-leiden.nl

Ouderenpastoraat PgL

Pastor: Jorine de Klerk, 06-38709440
E: pastorjorinedeklerk@pg-leiden.nl

Algemene Kerkenraad en

College van Kerkrentmeesters

Secretariaat: Van Vollenhovenkade 22
2313 GG Leiden